

Finansiering av universiteter og høyskoler

Rammefinansiering

Den samlede rammebevilgningen til universiteter og høyskoler bevilges over kap. 260, post 50 for statlige universiteter og høyskoler og post 70 for private høyskoler. Rammebevilgningen omfatter både langsiktige og strategiske midler, som er fastsatt på bakgrunn av særskilte prioriteringer over tid for de ulike institusjonene, og den resultatbaserte uttellingen for utdannings- og forskningsresultater.

Styret ved den enkelte institusjon har ansvar for å forvalte den samlede rammebevilgningen best mulig og gjøre nødvendige prioriteringer for å nå målene som er fastsatt for sektoren.

Rammefinansieringen gir institusjonene et strategisk handlingsrom ved at institusjonene selv har ansvar for å prioritere aktiviteter og områder de vil satse på for å medvirke til å nå sektormålene og egne virksomhetsmål. Den enkelte institusjon må vurdere i hvilken grad den benytter de nasjonale insentivene for utdanning og forskning i den interne fordelingen av midler. Videre må den enkelte institusjon vurdere om den har egne, supplerende insentiver for å støtte opp under egne strategier.

Departementet bruker styringsdialogen til å følge opp institusjonenes mål- og resultatoppnåelse for hele rammebevilgningen. I tillegg har Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen (NOKUT) og Norges forskningsråd sentrale oppgaver knyttet til kvalitetsutvikling i sektoren.

Resultatbasert uttelling

For den regelstyrte, resultatbaserte uttellingen legger departementet vekt på at insentivene skal stimulere til bedre resultater i sektoren og at de skal være nøytrale mellom institusjoner og fagområder.

Den resultatbaserte uttellingen i finansieringssystemet gjenspeiler hvor gode resultater den enkelte institusjon har oppnådd på de ulike indikatorene. Insentivene skal stimulere institusjonene til å forbedre sine resultater, og de valgte indikatorene gjenspeiler resultatstyring fremfor innsatsstyring. Størrelsen på uttellingen sier ikke noe om hvor stor andel av bevilgningen departementet forventer at institusjonene skal benytte på hhv. utdanning og forskning. Den resultatbaserte uttellingen inngår på lik linje med de strategiske midlene i den samlede rammen institusjonene har til rådighet for sine prioriteringer.

Kunnskapsdepartementet har et ansvar overfor Stortinget for å legge korrekt informasjon til grunn for de årlige budsjettvedtakene. Universiteter og høyskoler rapporterer data som inngår i beregningsgrunnlaget. Mangelfull eller feilaktig rapportering fra institusjonene kan føre til redusert resultatbasert uttelling. Det er institusjonenes ansvar å sørge for at de rapporterte dataene er kvalitetssikret, korrekte og levert innen fristen.

Utdanningsinsentivene

Utdanningsinsentivene skal premiere institusjoner som gir utdanning av høy kvalitet og som får studentene til å lykkes i sine studieløp. Samtidig skal insentivene legge til rette for at institusjonene raskere kan omstille kapasitet ved å tilpasse studietilbud i tråd med studentenes ønsker og samfunnets behov for kompetanse. Insentivene skal også stimulere til økt internasjonal studentutveksling. Utdanningsinsentivene har en åpen budsjetttramme for sektoren og den enkelte institusjon, og bevilgningen er basert på oppnådde resultater. Dette innebærer at hvis en institusjon forbedrer sine resultater, får den økning i bevilgningen. Det er én indikator knyttet til avlagte studiepoeng og én indikator knyttet til antall utvekslingsstudenter:

- *Antall avlagte studiepoengsenheter (SPE)*
God studentgjennomstrømning er et tegn på at studieopplegget er av god kvalitet. Uttellingen beregnes på grunnlag av endring i antall avlagte 60-studiepoengsenheter (SPE). For at insentivstyrken skal være omtrent like sterk uavhengig av fag, er utdanningene delt inn i seks kategorier (A-F) med satser som gjenspeiler ulik grad av undervisnings- og utstyrsintensitet. Uttellingen tilsvarer 40 pst. av satsen for den aktuelle kategorien.
- *Antall inn- og utreisende utvekslingsstudenter*
Det at norske studenter reiser ut og bringer kompetanse og inntrykk med seg hjem, samt at utenlandske studenter kommer til Norge og beriker norske studiemiljø, er med på å øke kvaliteten på norsk utdanning. Uttellingen beregnes på grunnlag av endring i antall inn- og utreisende utvekslingsstudenter med avtaler som har minst tre måneders varighet. Uttellingen tilsvarer en fast sats per student.

Forskningsinsentivene

Forskningsinsentivene skal stimulere til økt forskningsaktivitet og omfordele ressurser til institusjoner med forskningsmiljøer som oppnår gode resultater. Forskningsinsentivene har en lukket budsjetttramme for sektoren og beregnes som en resultatbasert omfordeling (RBO) mellom institusjonene. Dette innebærer at uttellingen for den enkelte institusjon vil avhenge av institusjonens egne resultater sammenlignet med de andre institusjonenes resultater. Ettersom de totale midlene som fordeles har en fast ramme og resultatene for sektoren som helhet varierer fra år til år, vil satsen per indikator også variere fra år til år. Uttellingen beregnes på grunnlag av institusjonenes oppnådde resultater på følgende indikatorer:

- *Doktorgradskandidater, kandidater fra Program for kunstnerisk utviklingsarbeid og samarbeid om doktorgradsutdanning*
For hver doktorgradskandidat som disputerer og hver kandidat fra Program for kunstnerisk utviklingsarbeid som fullfører, får institusjonene uttelling i

finansieringssystemet. Dette skal stimulere institusjonene til å utvikle og gjennomføre kvalitativt gode doktorgradsutdanninger som fører fram til ferdige kandidater. Institusjoner som har ansatte (stipendiater eller andre faglige ansatte) som disputerer ved en annen norsk institusjon, får en uttelling på 20 pst. av den ordinære doktorgradsuttellingen.

- *Tildeling fra EUs rammeprogram for forskning og definerte randsoneaktiviteter tilknyttet dette*

Institusjonene får uttelling for midler som de mottar fra EUs rammeprogram for forskning og definerte randsoneaktiviteter tilknyttet dette. Dette skal stimulere universiteter og høyskoler til å konkurrere på den europeiske forskningsarenaen. Midler fra andre kilder enn EUs rammeprogram for forskning, samt de definerte randsoneaktivitetene gir ikke uttelling i EU-indikatoren.

- *Tildeling fra Norges forskningsråd og regionale forskningsfond*

Institusjonene får uttelling for midler som de mottar fra Norges forskningsråd og fra de regionale forskningsfondene. Dette skal skjerpe den nasjonale konkurransen om forskningsmidler og stimulere universiteter og høyskoler til forskning av høy kvalitet og relevans.

- *Vitenskapelig publisering*

Indikatoren for vitenskapelig publisering skal stimulere til mer publisering og økt kvalitet på det som publiseres. Indikatoren har to nivåer, der vitenskapelig publisering i høyt anerkjente kanaler gir høyere uttelling enn annen publisering. Bøker gir høyere uttelling enn artikler, og uttellingen skal også korrigeres for antall forfattere per publikasjon. Universitets- og høyskolerådet (UHR) har ansvaret for forvaltning og utvikling av publiseringssystemet.